

18 квітня	День пам'яток історії та культури України
22 квітня	Міжнародний день Землі
26 квітня	День пам'яті аварії на Чорнобильській АЕС
Травень 2027	
2 травня	Великдень
8 травня	День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні
9 травня	День Європи
10 травня	День матері
15 травня	День сім'ї
15 травня	Міжнародний день захисту клімату
16 травня	210 років Миколі Костомарову (1817–1885)
17 травня	День пам'яті жертв політичних репресій
18 травня	День боротьби за права кримських татар / День вшанування пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу
20 травня	День вишиванки
21 травня	День міжнаціональної злагоди і культурного розмаїття
23 травня	День Героїв України

Мистецька освітня галузь

У 2026-2027 навчальному році учнівство розпочинає навчання в 9 класі за концепцією НУШ, що є завершальним роком другого циклу базової середньої освіти.

Навчання в основній школі здійснюватиметься відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (ДСБСО), Типової освітньої програми для 5-9 класів загальної середньої освіти (наказ МОН України № 1120 від 09.08.2024) та модельних навчальних програм (МОН) інтегрованого курсу «Мистецтво» різних авторів/авторських колективів, які попередньо обрані закладами освіти і на основі яких учитель\ка розробляє власну навчальну програму із зазначенням послідовності вивчення тем, розподілу часу оптимально для певного класу.

Окремо звертаємо увагу на міжгалузевий інтегрований курс «Драматургія і театр», який реалізує частину обов'язкових результатів навчання водночас мовно-літературної та мистецької освітніх галузей. Чинними є дві модельні навчальні програми: «Драматургія і театр. 5-6 класи» (наказ МОН України № 795, автори Старагіна І. П., Чужинова І. Ю., Івасюк О. М.) та «Драматургія і театр. 7-9 класи» (наказ МОН України № 1090, автори Старагіна І. П., Івасюк О. М. та ін.), друга з яких є змістовим продовженням першої для основного циклу базової середньої освіти. Метою курсу є розвиток мовленнєвих, читацьких і комунікативних здібностей учнівства, здатності до художньо-творчого самовираження та здобуття досвіду рефлексій й інтерпретацій в умовах театру як специфічного виду мистецької й комунікативної діяльності. Оскільки курс має міжгалузевий характер, заклад освіти визначає його місце в освітній програмі (варіативна складова навчального плану) самостійно, а викладання доцільно узгоджувати між учителем/учителькою мистецтва та вчителем/учителькою української мови і літератури, зокрема щодо розподілу годин і взаємодоповнення.

Оскільки курс має міжгалузевий характер, заклад освіти визначає його місце в освітній програмі (варіативна складова навчального плану) самостійно, а викладання доцільно узгоджувати між учителем/учителькою мистецтва та вчителем/учителькою української мови і літератури. У 2026/2027 навчальному році вперше розпочинається пілотування підручника «Драматургія і театр» для 5 класу, що дасть змогу апробувати запропонований у ньому методичний інструментарій в реальних умовах освітнього процесу та зібрати зворотний зв'язок від учителів-практиків.

Також звертаємо увагу на нову модельну навчальну програму «Хорове мистецтво» для 5-6 класів (автори Гринишина Л. М., Софроній З. В., Івасюк О. М.), рекомендовану Міністерством освіти і науки України (наказ МОН України від 18.03.2026 № 483). Курс розширює зміст інтегрованого курсу «Мистецтво» в частині музичного мистецтва, поглиблюючи його вивчення через практичну вокально-хорову складову, і спрямований на оволодіння основами вокально-хорової техніки, формування досвіду колективної творчості, співпраці та самоорганізації в процесі спільного виконання. Заклад освіти може використовувати цю програму для поглибленого вивчення музичного мистецтва в межах варіативної складової навчального плану, зокрема для учнівства з вираженими музичними здібностями чи інтересами, узгоджуючи його викладання із загальним курсом «Мистецтво».

Звернімо увагу й на те, що в серпні 2025 року було затверджено документ «Концептуальні засади мистецької освітньої галузі» (наказ МОН України № 1163), у якому деталізовано основні положення ДСБСО, зокрема в окресленні наскрізної реалізації мети навчання мистецтва та ідеї наступності із початковою та профільною середньою освітою, і на який доцільно орієнтуватися вчителю/вчительці мистецтва.

У 8-му і 9-му класах учнівство переходить до опанування художніх стилів і напрямів, вивчаючи їхні характерні риси у творах різних видів мистецтва від давніх цивілізацій до кінця ХІХ-початку ХХ ст. (8 клас) та у ХХ столітті (9 клас). Так само рішення щодо того, викладатиме курс один учитель/вчителька чи два вчителі/вчительки, ухвалює заклад. Зокрема вплив на це можуть мати особливості обраної закладом МНП і відповідного підручника.

Розробляючи навчальну програму, учитель/вчителька має право на свій розсуд визначати обсяг годин на вивчення окремої теми, змінювати їхній порядок у межах навчального року, керуючись індивідуальними освітніми потребами учнівства, безпековою ситуацією, форматом навчання тощо.

Орієнтуючись на запропоновані МНП види мистецької діяльності учнів\учениць, учитель/вчителька мають можливість користуватися власною методичною скарбничкою в застосуванні художньо-творчих, евристичних, пошукових тощо завдань під час вибудовування цілісної драматургії уроку мистецтва, а також самостійно обирати мистецькі твори для сприймання і практично-творчого опрацювання, орієнтуючись на можливості і підготовленість класу. Критеріями вибору залишаються висока художня якість матеріалу, відповідність навчальному тематизму й основним завданням курсу та відповідність віковим запитам учнівства.

Пріоритетом є залучення до пізнання національної мистецької спадщини.

Враховуючи реалії війни, які істотно впливають на емоційний стан учнівства, важливо спрямовувати освітній процес на формування в уявленнях дітей позитивної життєвої перспективи і життєствердного образу майбутньої України.

У зв'язку із цим варто відповідально ставитися до запровадження на уроках мистецтва прийомів арт-терапії, особливо в роботі із дітьми, які більше інших постраждали через російську агресію. Здебільшого рекомендовано консультуватися із шкільним психологом або сертифікованим арт-терапевтом.

На початку 5 класу доцільно провести вхідне оцінювання для виявлення підготовленості класу до навчання в основній школі і для максимального забезпечення наступності з початковою освітою і комфортного входження дітей у новий етап шкільного життя, збереження у них ставлення до уроків мистецтва як уроків радості і творчого спілкування.

Під час усіх видів оцінювання слід враховувати, що в ДСБСО (Додаток 20) вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів у мистецькій освітній галузі (критерії оцінювання) структуровано в *чотири групи*. Натомість «Рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти» (Наказ МОН України від 02.08.2024 № 1093) передбачено, що оцінювання відбувається за *трьома позиціями*: 1) Пізнання мистецтва, художнє мислення; 2) Художньо-творча діяльність, мистецька комунікація; 3) Емоційний досвід, художньо-естетичне ставлення. При цьому вимоги групи результатів «Використання

інформаційного середовища у власній творчості та художній комунікації» із відповідним індексом МІО 4 під час оцінювання не втрачаються, а інтегруються в інші три, що і зазначається в журналі.

Освітня галузь «Фізична культура»

Згідно з Концептуальними засадами освітньої галузі «Фізична культура», метою освітньої галузі є гармонійний фізичний розвиток особистості учня/учениці, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок, розширення рухового досвіду через формування стійкої мотивації учнівства до занять фізичною культурою і спортом.

Уроки фізичної культури в спортивному залі мають проводитися виключно з одним класом (Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України 25 вересня 2020 року №2205, затверєстрованого у Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 року №1111/35394). Якщо є крайня потреба проводити уроки фізичної культури одночасно для двох і більше класів, учень/учениця повинні перебувати в одній спортивній залі чи на майданчику, що належать до однієї вікової групи, для забезпечення їхньої безпеки. Більшість занять з фізичної культури рекомендовано проводити на свіжому повітрі.

Звертаємо увагу на відсутність нормативів за дисципліною «Фізична культура» і їх оцінювання нормативів.

Модельна навчальна програма побудована за модульною системою, вона містить інваріантну (обов'язкову) та варіативну складову. Змістове наповнення варіативного компоненту освітній заклад добирає самостійно із модулів, запропонованих модельною навчальною програмою. На вибір учнів/учениць упродовж року для 5–6 класів має бути запропоновано 12–16 варіативних модулів; для 7–9 класів учні/учениці мають опанувати 8–12 варіативних модулів. Для учнівства 10–11 класів – 2–4 варіативні модулі упродовж навчального року.

Для добору варіативних модулів враховується наявність матеріально-технічної бази, регіональні традиції, кадрове забезпечення, гендерність, рівень безпеки та стан здоров'я здобувачів освіти, а також сезонність, коли заняття проходять на відкритих майданчиках чи у спортивних залах.

Для класів, що навчаються за НУШ вибір варіативних модулів учнем/ученицею відбувається кожної чверті/триместру із 3–5 модулів, запропонованих освітнім закладом, після попереднього ознайомлення з їх особливостями. Для викладання протягом чверті/триместру для учнівства 5–6 класів визначаються 3–4 варіативні модулі; для 7–9 класів визначаються 2–3, які набрали найбільшу кількість вподобань учнів/учениць. Для учнівства 10–11 класів, які не охоплені реформою, вибір варіативних модулів здійснюється в кінці попереднього класу, а в 10– на початку навчального року.